SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. 5. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 9, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ЛЮТОГО 1989 Ч. 25. РІК XCVI.

ЛЬВІВСЬКА ГАЗЕТА ЗАГОВОРИЛА ПРО УПА

Джерзі Ситі, Н. Дж. (А.Г.Г.) — Хоч „Ленінська Молодь" з 19-го грудня 1988 року помістила критичну статтю із вирваними уривками резолюції Товариства Рідна Мова, що мало своє засідання 18-го грудня, не зважаючи на те, що редакція обіцяла надрукувати повний текст цієї резолюції (який однак зник з редакції, бо його ніби „хтось" вкрав), то кілька днів пізніше стаття на іншу тему звернула увагу львівських читачів на беззаперечний факт, що і у головах офіційних представників культурного життя відбуваються певні зрушення щодо тем, які донедавна були заборонені. Йдеться про статтю, зглядно дискусію з 27-го грудня „Минуле нам потрібне заради майбутнього". Дискусію вів Максим Храмов з Даниленком, Миколою Петренком, Євгеном Гринівим, Масловським.

Микола Петренко мусів признатися, що отримує з-за кордону багато листів, в яких йому пишуть: „Ви займаєтеся розшуками фашистських катів, а чому Ви нічого не пишете про своїх сталінських? Чи ви не знаєте про масові розстріли всіх політичних в'язнів у Львівських тюрмах 28-го та 29-го червня 1941 року перед приходом німців до Львова?" Петренко додає, що знає про це, бо вже й Ростислав Братунь писав на цю тему, але щоб детальніше розібрати ці справи, назвати поіменно всіх жертв, потрібний доступ до архівів, „інакше ми зупинимося перед стіною браку інформації..."

Євген Гринів порушив у дискусії питання про загальний терор супроти населення Галичини. Він сказав: „А правда в тому, що в ті часи репресіям піддавалися не тільки бандерівці, але й ті, що мали дуже опосередкове відношення до бандерівців. Хто під загрозою смерти дав їжу чи одяг вже став побічником бандерівців. Крім того здійснювалися так звані „випереджувальні удари" — тобто профілактична ізоляція потенціяльних ворогів. Це значить, що без суду і слідства просто за списком вивозили в Сибір цілі сім'ї. За останніми, далеко не повними даними, було вивезено біля 200-300,000 осіб". Ці цифри як відомо, досить знижені, бо вже під час першого перебування совєтської влади в західніх теренах України мало бути вивезено біля пів мільйона людей. Гринів роздумує однак над цим явищем і пише: „Або це був масовий рух, як це твердять історики за кордоном, абоце були безпідставні репресії", на що він радше схиляється думкою. Далі він продовжує в дискусії: „Є підстави думати, що саме цей другий висновок близький до істини, себто масового руху не було, а були перегини з репресіями".

Масловський виправдує цю його думку і каже: „Можна говорити й про широкий опір, але опір не совєтській владі, а тим її представникам, які спотворювали принцип соціялізму, утілюючи його на місцях. На межах 1944-45 років ми маємо повний розгром УПА, з усього складу армії, близько 90,000 чоловік, 72,000 було знищено, полонено, або прийшли з повинною. Однак подальші репресії проти членів їхніх сімей, близьких і далеких родичів, жорстокі суди над ними, навіть тими, що самі прийшли з повинною, засудження на 20-25 років колишніх лісовиків — і вже на прикінці 1945 року озброєна боротьба з владою знову загострилася..."

Цікаво відмітити, що поволі міняється також термінологія, до недавна про УПА можна було читати тільки у зв'язку з епітетом „банда", а тепер стрічаємо вираз „армія", „лісовик".

УКРАЇНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ „ОСЛАВ'ЯНИ" ПРИЇЖДЖАЄ З ЛЕМКІВЩИНИ НА ТУРНЕ ПО АМЕРИЦІ І КАНАДІ

Джерзі ситі, Н. Дж. — Фолкльорний ансамбль пісні і танцю „Ослав'яни" з Лемківщини приїжджає весною цього року на чотиритижневе турне по українських осередках в Америці і Канаді.

Спонзором цього турне по Америці є Український Народний Союз, а по Канаді КУК, за посередництвом фірми Амерікен артс Генрика Міхальського, яка у раніших роках аранжувала турне хору „Журавлі" і ансамблю „Лемковина", що пройшли з великим успіхом. Турне почнеться в ЗСА 30-го березня і закінчиться в Канаді 24-го квітня.

Ансамбль „Ослав'яни" постав в 1972 році в селі Мокре біля Сянока. Через село перепливає річка Ослава, тому й прийняв колектив назву „Ослав'яни". Він складається з 35-ох осіб, молодих мужчин і жінок, яких єднає любов до українського слова, пісні і танку.

Ансамбль має за собою біля 140 виступів по цілій Польщі, а також в Чехо-Словаччині, на різних фестивалях та національних святах, що їх влаштовують українські громади. Група тісно співпрацює з Українським Суспільно-Культурним Товариством (УСКТ).

Керівником ансамблю є Евген Могила, а його музично-вокальним асистентом є Роман Длугош. У підготові до турне по Північно-американському континенті ансамбль запросив українського хореографа зі Львова Ярослава Чуперчука, який навчає групу гуцульські і бойківські танки. Програма ансамблю — різноманітна, включає в основному лемківські народні пісні і танки, що їх виконують під звуки своєї власної оркестри.

Міста з датами і залями виступів „Ослав'ян" в Америці і Канаді будуть подані в нйближчих числах „Свободи" і „Українського Тижневика".

Ансамбль „Ослав'яни" з Лемківщини.

ІЗРАЇЛЬ ОСПОРЮЄ ЗАКИДИ ЗСА

Вашінгтон. — Заступник міністра закордонних справ Ізраїля Беніямін Нетаніягу надіслав на адресу Державного департаменту ЗСА вияснення і протест проти окремого виділення Ізраїля у річному звідомленні, який систематично порушує права людини, зокрема на окупованих землях — західньому березі ріки Йордан і в смузі Гази.

У звідомленні Державного департаменту, яке появляється кожного року окремим виданням, говориться про раптовий зріст порушень прав людини ізраїльською окупаційною владою проти палестинців, які в більшості заселюють цю землю, домагаючись при тому закінчення ізраїльської окупації, виведення війська і згоди на скликання міжнародної конференції та створення на окупаційних землях самостійної палестинської держави.

Очевидно, під теперішню пору і в атмосфері загального упередження уряду прем'єр-міністра Їцака Шаміра до Палестинської Визвольної Організації під керівництвом Ясіра Арафата та палестинців взагалі, яких він вважає поголовно терористами, не може бути мови про позитивне полагодження вимог Ради для визволення Палестини, яка, як відомо, проголосила свою державу без території з надією, що вільні країни світу, в першу чергу арабські, доможуть палестинцям здобути для себе кусок ними заселеної землі на якій вони б могли самостійно й незалежно існувати без терору ізраїльської поліції й війська, які вважають палестинців рабами їхньої волі.

Відповідаючи на американські закиди ізраїльський заступник міністра каже, що ізраїльські військові частини на окупованих землях намагаються вдержати порядок доступними їм способами, але вони мусять охороняти своє життя, коли бачуть, що воно загрожене. У зударі із „заколотниками", каже Б. Нетаніягу, бувають вийнятки. І власне про ці вийнятки говориться у звідомленні Державного департаменту і не тільки про Ізраїль, але також про багато інших держав світу. Але першими зареагували ізраїльці, бо, як каже приповідка, вдар по столі, а ножиці відізвуться.

Згаданий заступник міністра і представники ізраїльської амбасади у Вашінгтоні „муром" стали в обороні ізраїльських вояків і хочуть переконати світ, що вони гуманні. Однак, факту не можна закрити, доказом чого є свідчення норвезького полковника Нільсена, команданта норвезької частини при мирових частинах ООН в Ливані, який прирівняв поведінку ізраїльських військ до фашистів, викликавши також гостру реакцію Єрусалину, подібну до закидів Вашінґтону про потоптання прав людини.

Натомість Джеймс Зоґби, екзекутивний директор Арабсько-американського інституту, який репрезентує американців арабського походження, привітав американське справедливе становище до цієї справи і назвав звідомлення „справедливим документом".

КЛК влаштовує крайові лещатарські змагання

Тюльі, Н. Й. — Тут в суботу, 11-го лютого ц.р., заходами Карпатського Лещетарського Клюбу відбудуться крайові лещатарські змагання за першенства УСЦАК та мандрівну чашу в пам'ять Ярослава Д. Рубля.

Змагання відбуватимуться на з'їздах гори „Сонґ" з такою запляновaною програмою: п'ятниця, 10-го лютого, о год. 9-ій вечора льосування стартових місць у присутності представників клюбів, Рамада Інн; У суботу, 11-го лютого, о год. 8:30 ранку — реєстрація і роздача нагрудних чисел на з'їзди о год. 10-ій ранку — крутобіг, два проїзди: чоловіки, жінки, сеньйори, юнаки, юначки (14-18), хлопці та дівчата (9-14); год. 2-га по полудні великий крутобіг — один проїзд, а в год. 7-ій вечора бенкет, на якому будуть проголошені вислiди змагань, буде роздача нагород і товариська зустріч. Про точніші інформації слід телефонувати на число (416) 488-0375.

Конґресмени відмовилися від підвишки

Вашінгтон. — У вівторок, 7-го лютого ц.р., Конгрес ЗСА відкинув пропозицію 51-відсоткової підвишки для членів Конґресу та федеральних урядовців. Пропозицію відкинено з огляду на те, що обурення громадськости країни було таке велике й конґресмени два рази думали над тим, чи підносити руку за чи проти. Палата Репрезентантів відкинула пропозицію голосами 380 до 48, а кілька хвилин після того Сенат проголосував й відкинув її голосами 94 до 6. Сенатори, які голосували за підвишкою це: Джеймс Джеффордс з Вермонту, Фред Мурковсі та Тед Стівенс, обидва з Аляски, усі республіканці, Кристофер Дадд з Коннектикат, Едвард Кеннеді з Массачусеттс і Спарк Мацунаґа з Гаваїв, демократи.

Пропозицію відкинено, але з її відкиненням залишився цілий ряд делікатних політичних проблем до розв'язання, бо ціла справа цієї пропозиції була продумана так, щоби увійшла в життя без голосування. Тільки загальне обурення населення країни привело до того, що пропозицію взято під голосування і вона провалилася. Одначе проблеми існують бо федеральні судді дальше домагаються підвишки платень, а критики обіцюють провадити дальше наполегливу боротьбу в цій справі включно з тим, щоби заборонити членам Конґресу брати гонорарі за різного рода виступи перед приватними організаціями.

Президент Джордж Буш, з питомим йому спокоєм підписав цю резолюцію, тільки кілька годин перед 12.01 ранку, в середу, 8-го лютого ц.р., коли то вона мала ввійти в життя. Все ж таки він заявив, що якась підвишка конґресменам і федеральним суддям належиться й в цьому напрямі він буде працювати разом з проводами Палати Репрезентантів і Сенату.

Норвезький старшина порівняв ізраїльтян до нацистів

Єрусалим, Ізраїль. — Англомовна газета „Джерусслем Пост" і газета друкована гебрейською мовою „Гаарец" надрукувала повідомлення, що норвезький старшина, полковник Я. І. Карльсен, командант баталіону, який входить в склад мирового корпусу Організації Об'єднаних Націй в Ливані, порівняв ізраїльтян з нацистами.

Згідно з інформацією двох згаданих газет полк. Карльсен під час зустрічі з підполковником ізраїльської армії заявив дослівно: „В часі Другої світової війни мої земляки жертвували своїм життям в боротьбі з нацистами, які робили усі заходи, щоб знищити усіх жидів в нашій країні. Сьогодні ми тут в Ливані спостерігаємо те саме". Очевидно, він мав на увазі ізраїльські налети на ливанські поселення, спільні ізраїльсько-ливанські акції проти цивільних ливанців, зокрема проти палестинців, насильне виселення людей з їхніх примітивних хат тощо, мовляв за те, що вони самі здогадно були терористами, або допомагали в терористичній діяльності організованим антиізраїльським групам.

На думку полк. Кальсена подібно поводились в Норвегії нацистські окупанти у відношенні до норвезьців і жидів зокрема.

Газети інформують, що уповноважені представники головного командування ізраїльської армії зажадали від командування мировими силами ООН позбавити покловника Я. І. Карльсена його посту і зажадати від уряду Норвегії його відкликання.

Головний рабин жидівської громади в Норвегії Михаель Мельхіор виступив на радіовій програмі в Осльо і заявив, що слова норвезького полковника викликали обурення і засуд усіх жидів. Це порівняння свідчить про зріст антисемітських настроїв в Норвегії, як зрештою і в багатьох інших країнах світу.

Маленька українка переслала різдвяний привіт дітям в Україні

Ганнуся Сверстюк (у візочку) з матірю приготовляється до засвічення ялинки.

Філядельфія. — В неділю, 1-го січня 1989 року, відбулося засвічення ялинки для дітей в Україні, перед будинком Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії. За ініціятивою відділу ОЖ ОЧСУ вже понад 15 років увійшло в традицію, що рік-річно в різв'яному часі діти засвічують ялинку для дітей в Україні.

Попереднього року засвічення ялинки було присвячене дітям — жертвам нуклеарної трагедії в Чорнобилі. Цього року ялинку засві-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ НА доручення прокуратури і суду, заарештувала в Гайфі 35-річного ізраїльського громадянина, який приїхав до Ізраїля 10 років тому із Совєтського Союзу і обвинуватила його у шпигунстві на користь СССР. Американська газета „Ню Йорк Сіті Тріб'юн" пише, що заарештований, прізвища якого покищо не називається, приїхав недавно з Атен, де він зустрічався з представниками Москви і палестинцями, тобто речниками Палестинської Визвольної Організації, яким він нібито мав передати засекречені інформації за обіцяні півтори мільйона долярів. Газета пригадує, що це вже другий випадок коли совєтський еміґрант попадає в коліщата ізраїльського судівництва за шпигунство. Минулого року поліція заарештувала Шабтая Кальмановіча, якого засудили на досмертне ув'язнення.

СОВЄТСЬКІ ПАСАЖИРИ Аерофлоту влаштували таки на літаку своєрідний „страйк". Газета „Труд" повідомила, що 120 пасажирів, які летіли з Москви до місцевості Набережиє Члени (колись Брежнєв), пересидівши цілу ніч на підмосковському летовищі Внуково в літаку через погану погоду, дочекались нарешті відлету літака о год. 8-ій рано, але він, не долетівши до призначеної цілі, приземлився в Казані. Пасажирам запропонували покинути літак і почекати на другий літак і на кращу погоду. Розчаровані і поденервовані пасажири категорично запротестували і відмовились покинути борт літака. Вони вимагали, щоб Аерофлот постарався для них автобуси і повернув їм частину грошей за квитки. Після довгих переговорів керівникам Аерофлоту не залишилось нічого іншого, як задовільнити вимоги пасажирів. Засоби масової інформації вже віддавна критикують керівників єдиної совєтської пасажирської летунської лінії, яка цілком зандебала свої обов'язки проти власних громадян.

НЕЗАЛЕЖНА ВСЕГРОМАДСЬКА естонська організація „Народний фронт", яка виступає за зменшення залежности Естонської ССР від Москви, отримала право виставити до виборів своїх власних кандидатів, які змагатимуться проти кандидатів потверджених компатрією. Один естонський журналіст повідомив західнього кореспондента пресового аґентства Ройтерса, що Верховна Рада Естонської ССР прийняла постанову про офіційну реєстрацію „Народного фронту", щоб тим самим улегшити йому у підборі і затвердженні кандидатів до всесоюзного конґресу, який нараховуватиме 2,500 осіб.

В МОСКВІ БІЛЯ ПРИМІЩЕННЯ Академії Наук СССР на Ленінському проспекті зібралося коло 1,000 осіб, які демонстрували проти антидемократичного підбору осіб, кандидатів на з'їзд народних депутатів. Як уже повідомляли західні засоби масової інформації, прихильники демократичних перемін в СССР, зокрема прихильники політики гласности і перебудови, академіки Андрей Д. Сахаров і В. Саґдєєв та інші не отримали достатньої кількости голосів в Академії Наук і тому не попали на список кандидатів в депутати. Президент Академії Наук Гурій Марчук заявив кореспондентам, що претенсії демонстрантів будуть розглянені на засіданні президії.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 5-ГО ЛЮТОГО ц.т., на пресовій конференції у Білому Домі перед кореспондентами засобів масової інформації президент Джродж Буш прирік, що приверне цілу щаднично-позичкову систему до цілковитого здоров'я. Разом зі своїм приреченням він відразу представив детальний плян такого оздоровлення, в якому передбачується врятовання щаднично-позичкової індустрії в країні здобутими грішми від банків, щаднично-позичкових інституцій та платників податків. Новий плян пропонує продаж державних бондів на суму 50 біл. дол. та збільшення вплачень фінансовими інституціями за федеральне обезпечення. Але цей плян мусить бути одобрений Конгресом, який знаходиться під контролею демократів, хоч в загальному більшість чільних провідників Конгресу одобрюють цей плян.

У ПОНЕДІЛОК, 6-ГО ЛЮТОГО ц.р., в лікарні в Ґрінич, Конн., на 77-му році життя померла відома американська письменниця-історик Барбара Тушман. Своїм вмінням писати історію про участь чоловіків у війні здобула двічі престижеву нагороду Пуліцера. Перший раз цю нагороду отримала вона за свою четверту книжку „Гармати серпня" про початок Першої світової війни, котра появилася в 1962 році. Другу нагороду отримала в 1971 році за книжку „Стіллевеллл і америкасньский досвід в Китаю 1911-45". В ній пов'язала авторка біографію цього американського військовика з новітньою історією Китаю. Остання її книжка „Перший салют" про американську революцію з міжнародної перспективи ще до минулого тижня була на списку „бест-селлерів" щоденника „Ню Йорк Таймс".

ДЕКІЛЬКА ЧЛЕНІВ СЕНАТСЬКОЇ Комісії міжнародних зв'язків з обидвох Демократичної і Республіканської партій мають сильні застереження щодо номінації Бернарда Аронсона на пост асистента державного секретаря для внутрішньо-американських справ. Хоча деякі з тих сенаторів звернулися до державного секретаря Джеймса Бейкера щоби розглянув цю справу знову, то високі урядники цього департаменту твердять, що ця справа є „запечатаною". Б. Аронсон — демократ і колишній асистент для спеціяльних справ у віцепрезидента Волтера Мондейла є одним з нечисленних демократів, що пітримував військову допомогу для нікараґуанських повстанців.

Зіпхали вину на... грипу

Київ. — Київська газета „Молодь України", орган Центрального Комітету ЛКСМ (комсомолу) України, помістила у числі з 21-го січня ц.р., саркастичну замітку Івана Агатія, члена Спілки журналістів СССР, про те, що 5-го січня, в розпалі шкільних вакацій, у Чернівцях зняли новорічні ялинки. Зрозуміло, — пише автор замітки, — це викликало зливу запитань.

— Ми так чекали цього свята, прийшли 7-го січня на радянську площу, а ялинки як і небувало. Невже хтось злякався релігійних свят, які припали на цей час! Це ж безглуздо!..

— Ми з дружиною спеціяльно привезли дітей, яких відправили були в село у зв'язку з чернівецькими екологічними проблемами. Сподівалися, що свято поверне нашим малим радість. Але свята не вийшло.

Хочеться знати, пише далі І. Агатій, з чиєї недоброї руки передчасно згасли ялинкові вогні?

— За традицією ялинка в Чернівцях стоїть до кінця зимових канікул, але аж ніяк не лише до 5-го січня...

І я, як батько двох дітей, з аналогічними запитаннями звернувся спочатку у відділ культури міського виконавчого комітету.

— Не за адресою звертаєтеся, — делікатно відповіла інспектор Т. І. Заяць, — ще 4-го січня нас зобов'язали негайно розібрати ялинки, хоч ми й були проти. Але то був наказ.

— Чий наказ!

— Дзвонили нам з міськвиконкому і міськкому парпартії... Бачите, захід цей був вимушений, у місті ходить грип, скупчення дітей недопустиме. До того ж віяли поривчасті вітри.

— Щодо грипу, пише автор, то це чистісінька вигадка, — сказав заступник завідуючого обласним здоровельним відділом О. С. Баніт, — ми тільки це прогнозуємо його прихід... Одне слово, грип до зникнення ялинок немає ніякого відношення.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Упадок ще одного диктатора

У своїй інавґураційній промові президент Джордж Буш, м. і. заявив: ,,...Ера авторитаризму минається". І дійсно в минулому тижні сталися в південній Америці, де найдовше закорінилися тоталітаристи, події, які потверджують мудрі слова Буша.

У Параґваї, країні величиною стейту Каліфорнія, покритій здебільша джунґлею, але тільки з несповна чотирма мільйонами населення, протягом 35 років правив по-диктаторськи генерал Альфредо Стреснер. Прийшов до влади після успішного переведення військового перевороту і зазнав на собі правдивість мудрости: ,,Хто мечем воює — від меча гине". В минулому тижні командувач параґвайського війська, його довголітній співробітник — ,,приятель" і близько посвоячений ,,кум", генерал Андре Родріґес перевів збройний переворот, при чому у стрілянині з вірною Штреснерові поліцією і палатною сторожею згинуло, — як твердить британське пресове аґенство Ройтера — коло 200 осіб. Родріґес сам повідомив народ через радіо про свій прихід до влади, при чому підкреслив, що колишній диктатор 76-літній Альфредо Стреснер — цілий і здоров. Його арештували, але сусідня Бразилія погодилася дати йому політичний азиль куди він і виїхав. Безпосередньою причиною перевороту не була якась ідеологічно-політична розбіжність, а суто-особиста. Як інформує кореспондент ,,Ню Йорк Таймсу" із столиці Параґваю Асунчіон — прибічники Стреснера наполягали на Родріґеса, щоби він зрікся становища головнокомандуючого армією та прийняв пост паперового міністра військових справ. На місце Родріґеса мали призначити сина Стреснера Ґустава, полковника, майбутнього наступника Стреснера на становищі ,,президента", насправді продовжника диктатури. Стреснера вісім разів ,,вибирали" на ,,президента", — завжди у пофальшованих виборах.

Новий володар генерал Андре Родріґес негайно склав новий уряд, до якого ввійшли один активний і один емеритований генерал та сім цивільних осіб. Родріґес заявив у своїй першій радіопромові, що він приверне у Параґваї демократичний режим. Речник американського Уряду привітав ту заяву і керівні американські кола сподіваються, що в Параґваї дійсно минеться авторитаризм та запанує демократія.

Проте, ,,Ню Иорк Таймс" із 4-го лютого ц. р. сумнівається, чи здійсниться ця надія, покликаючись на добрих знавців південноамериканських та особливо параґвайських відносин. Родрігес довгі роки був підпорою диктатора Стренснера. Він сприяв цій економічній політиці уряду, яка тягнула зиски з перепачкування до сусідніх країн — Арґентини, Бразилії і Болівії — таких ,,невинних" предметів, як годинники, парфуми і крадені авта, але й наркотики — від маріхуани почавши, почерез морфіну до героїни включно. Диктаторський генерал Стреснер буцім то обурювався, коли президент Реґен називав Параґвай поруч із Кубою, Чіле і Нікараґуа, як країну ворожу демократії. Тепер ген. Родріґес заповів, що він приверне ,,правдиву" демократію, але насправді він надалі мусить спиратися на найсильнішій в цій країні партії ,,Кольорадо", яка ледве чи захоче дійсно чистих нових демократичних виборів. І ледве чи генерал Родріґес, дірвавшись до влади, буде вірним своїй обіцянці щодо заведення ,,правдивої" демократії. Покищо здійснилося твердження Джорджа Буша, що авторитаризм минається, бо як Фідель Кастро став на американському континенті символом комуністичної диктатури, так Стреснер був для південних американців символом військової диктатури.

Майже одночасно закуталізувалася проблема авторитаризму чи демократії у двох інших латиноамериканських країнах. Віцепрезидент Ден Квейл був присутнім на інавґурації нового президента у Венесуелі. У поворотній дорозі до Вашінґтону він відвідав республіку Ель Сальвадор, яка має за собою довгу історію авторитарних режимів. Ці обидві країни стали суверенними щойно в минулому сторіччі, обидві зазнали влади диктаторів. В обидвох тепер настала демократія. Ден Квейл у розмовах з лідерами цих країн підкреслював конечність зберігання прав людини, як основи демократичного устрою. Хоча він не приймав ніякого зобов'язання щодо фінансової чи будь-якої іншої допомоги від Америки проте не залишив сумніву, що така допомога залежна від зберігання прав людини. ЗСА і ввесь демократичний світ мусить бути солідарним в обороні своєї свободи.

Микола Плавюк

ЗА ПРАВИЛЬНУ ОЦІНКУ ОПОЗИЦІЙНИХ РУХІВ В УКРАЇНІ

III.

Відважно УГСпілка ставить питання перегляду існуючих кордонів совєтських республік за етнічними принципами. Актуальність цього питання зокрема ілюструють вірменсько-азербайджанські відносини, бо не зважаючи на відоме рішення Верховної Ради СССР з літа 1988 року, яку зовсім іґнорували вірменські вимоги — невпинні змагання вірмен заставили московський центр ревідувати те рішення Верховної Ради. В цій же точці (8) УГСпілка домагається конструктивного діялогу й широкої співпраці із українською еміграцією на Заході, замість ,,плеканої ідеологічними догматиками ненависти породженої умовами сталінщини".

Не знати чи цей апель має будь-який вплив на совєтські власті, але це нас не повинно дивувати, важливіше, одначе, є те щоб українська еміграція на Заході належно сприйняла братню руку простягнену відважно до нас і не завела надій наших рідних в Україні!

Компромітуючою для уряду УССР є точка (9) принципів УГСпілки, яка у свой ширині розкриває сервілістичне відношення київської адміністрації супроти Москви у міжнародному спілкуванні. Бож справді, в совєтській пресі неоднораразово розхвалюються участю УССР в ООН, ЮНЕСКО, але промовчують що рівночасно з тим т.зв. уряд УССР ніколи не відважився домагатися усталення дипломатичних відносин з іншими країнами на рівні посольств та консульств, чи навіть самостійної участи українських делеґацій на міжнародних наукових конференціях, олімпійських іґрищах чи інших міжнародних форумах, де Україну ,,перманентно репрезентує" Москва.

Окремо треба обговорити т. 10 тих принципів. В них УГСпілка заявляє що має намір виставити своїх кандидатів весною 1989 року у виборах до Верховної Ради СРСР. З вище наведених мною причин становище УГС у цій справі змінилося.

Всеукраїнська Координаційна Рада УГС 18-го грудня 1988 року вирішила ті вибори збойкотувати і не виставляти своїх кандидатів, як вияв протесту проти недемократичного способу виборів.

Як виняток УГСпілка рекомендує піддержати у виборах лише тих кандидатів, які зобов'яжуться після обрання домагатися:

,,1. Впровадження до конституції СССР положення, за яким кожен всесоюзний закон чинний на території республіки тільки після схвалення його Верховною Радою цієї республіки;
2. Затвердження статусу української мови як єдиної державної мови на території СРСР і впровадження її у усі сфери політичного, культурного та господарського життя республіки;
3. Суверенітету УРСР над своїми природними багатствами і своєю економікою, в тому числі переходу республіки на повний госпрозрахунок і самофінансування;
4. Негайного припинення будівництва нових атомних електростанцій та нових реакторів та діючих АЕС і поступового планового згортання атомної енергетики на Україні, а також зміни структури української промисловості із ліквідацією екологічно шкідливих виробництв.

Від кожного зареєстрованого кандидата в депутати місцеві філії УГС повинні зажадати відповіді, як він ставиться до цих вимог".

Дуже важливі позиції УГСпілки з'ясовані в ТТ. 11 і 12, які дають відповідь на комплекс справ в ділянках економіки та соціальної справедливости.

Спілка уважає, що народ України повинен стати дійовим господарем своїх природних багатств і ресурсів. Основою національної економіки України повинен стати республіканський госпрозрахунок самофінансування. І в цих ствердженнях становище УГСпілки не є оригінальне, про це висловлювались їхні попередники знищені ще перед війною сталінським і єжовським терором, а після війни про ці справи писали як П. Полтава, так і І. Багряний чи І. Майстренко.

Багато цікавіше є те, якими шляхами УГСпілка пропонує осягнути ту ціль. І про це вони висловлюються так:

,,Для стимулювання економічного процвітання республіки УГС уважає необхідним максимальне заохочення приватної ініціятиви яка може виявлятися у перетворенні частини державних промислових підприємств у акціонерні чи кооперативні, у добровільному виході селян із колгоспів із землею для приватного господарювання. Домінувати повинна ринкова економіка з вільним ціноутворенням".

У справі забезпечення соціяльно-економічних прав людини, УГСпілка відкидає гасло ,,рівности" а заміняє його гаслом про відновлення соціяльної справедливости. Виглядає що вони краще, чим їх попередники пізнали наслідки совєтської політики на тому відтинкові і тому твердять:

,,Спроби увести хоча б відносну рівність в оплаті і прибутку привело б до застою і регресу суспільства... Відновлення соціяльної справедливости УГС бачить не в зрівнялівці, яка була однією з головних причин занепаду економіки, а у різкому скороченні бюрократичного апарату... що паразитує на народній шиї, у скасуванні усіх без вийнятку соціяльних привілеїв партійно-радянського бюрократичного апарату".

Очевидно що таке становище УГСпілки зовсім інше чим становище названих мною осіб. П. Полтава, якого зацитую, але й І. Багряний та І. Майстренко заступали становище що:

,,Концепція Самостійної України — це, також, концепція такого суспільного ладу в майбутній Українській Державі, при якому не існуватиме експлуатація людини людиною"

,,Принцип суспільної власности стане основою справді щасливого, справді заможнього життя українського народу, стане могутнім рушієм розвитку продукційних сил України. Поворот до капіталізму у випадку України був би в кожному відношенні кроком назад, регресом" (П.* Полтава ,,Концепція Самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу" (1947 рік).

(Закінчення буде)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Космічний мандрівник, — передвісник вагомих змін

Мешканці Землі, третьої найближчої до сонця плянети, мають змогу, що 75, або76 років оглядати на сцені небесного театру космічне світило, що у виді комети Геллея, кружляє протягом 4.6 більйона років навколо сонця по видовженій, еліптичній орбіті. В 1986 році в лютому та березні, ми мали змогу бачити її близько нашої Землі, на відстані 20 мільйонів кілометрів і її наступну появу астрономи передбачають в 2061 році.

Комета Геллея, з уваги на свою ясність та видимість, це одна з найбільш відомих комет в історії людства, яке надало їй багато наймень: ,,Знак богів", ,,Вогненна колісниця", ,,Світляний змій" тощо. Протягом тисячів років люди вірили, що вона є провісником воєн, епідемій та різних катаклізмів і нещасть.

Ії названо в пам'ять видатного англійського астронома Едмунда Геллея (1656-1742), який обрахував її відстань від землі й сонця та періодичність її появи, себто величину її еліптичної орбіти.

Перші завважили її на зоряному небі китайські звіздарі в 613 році до н. Х., думаючи, що це горіюче світило становить небесну мітлу, якою боги очищають небо від нещасть, які згодом падуть на землю, у виді воєн, повіней, посухи та інших небесних кар. Згідно з найновішими дослідами, комета Геллея з'явилася знову в 10 році до н. Х., та правила за дороговказ до Вифлеєму трьом мудрецям із Сходу. В 66 році перед народженням Христа, вона, згідно зі словами видатного жидівського історика Флявія Йосифа, ,,висіла довший час, неначе зловіщий меч на небі", віщуючи упадок Єрусалиму, (що став дійсністю після нещадного жидівського придушення повстання римлянами в 70 році п. н. Х.) Її поворот на землю в 415 році п. н. Х. люди вважали провісником вторгнення орд гунів на Европу, під проводом Атиллі, а згодом їх поразки в Шалоні.

Появу комети Геллея у 1066 році, з довгим роздвоєним хвостом увіковічнено в славному ґобелені Байє, для відзначення інвазії норманів у Англії. Можливо, що саксонці пов'язували свою поразку з появою цієї комети, але переможні нормани вважали напевно її появу добрим знаком для себе.

Поява комети Геллея у 1301 році надхнула славного фльорентійського мистця Джотто де Бондоне до створення фрескового живопису з мотивом народження Христа, в якому він представив комету Геллея, як Вифлеємську зорю. Ми згадуємо про фльорентійського мистця Джотто тому, що його іменем названо одну з космічних зонд, вичалену Европейською космічною аґенцією на зустріч кометі Геллея 2-го липня 1985 року.

Відлунням появи цієї комети в 1456 році було здобуття Царгороду турками, а наступна поява цієї комети в 1910 році була провісником Першої світової війни та початком цікавих наукових дослідів над цією кометою. Ці досліди започаткувало та зорганізувало Американське товариство астрономії та астрофізики. Від цього часу починається, не тільки зріст зацікавлення й систематичне вивчання характеристики цієї комети, але теж готування наукового світу до поважних наукових дослідів над нею в часі її наступної появи в 1986 році. В 1979 році американський астроном Луїс Фрідман, науковець відомої ,,Струміневої лябораторії" в Пасадені, Каліфорнія, заплянував багатогранну наукову програму дослідів над цією кометою, під назвою ,,Міжнародне обстеження Геллея", яку офіційно затвердила Міжнародна астрономічна унія в Патросі, в Греції.

Для зреалізування цієї програми зголошено три проєкти: Західньоевропейський, совєтський та японський. Британське космічне товариство заключило договір з Европейською аґенцією космічних просторів з метою побудови спеціяльного сателіта для дослідів комети Геллея, в Брістолі, в Західній Англії, під найменням ,,Джотто", устаткованого телевізійними камерами та складною помірною апаратурою. Той сателіт запущено в навколоземну орбіту в липні 1985 року з летунської бази Куру, в французькій Ґуяні.

Японський проєкт передбачав вичалення в простір двох автоматичних зонд ,,Суісей" та ,,Саґібаке", які запущено в навколоземні орбіти 18-го серпня та 7-го січня 1985 року — Совєтський проєкт під назвою ,,Венера Ґеллей", у скорочені ,,Веґа", передбачав дослідження цієї комети в часі поїздки їх колишньої зонди на плянету Венеру. Цю космічну зонду ,,Веґа 1" вичалено 15-го грудня 1984 року після приїзду в систему ,,Венери", 11-го червня 1985 року та спуску на її поверхню капсулі з міривальною апаратурою, вона була унапрямлена на зустріч з кометою Геллея. Космічну зонду ,,Веґа 2", вичалено 21-го грудня 1984 року та по відокремленні подібної капсулі на поверхню. Венери, 15-го червня 1985 році, її унапрямлено на зустріч з кометою Геллея 9-го березня 1986 року.

Коли пишемо ці рядки, японські та совєтські зонди відбули вже свої зустрічі з кометою Геллея і вже переслали, свої світлини та закодовані фізичні й хемічні дані про цю комету до своїх матірних баз. Метою цих даних було прослідження фізичних та хемічних складників комети Геллея, прослідження її магнетного поля, (якщо таке існує) та

(Закінчення на стор. 4)

Роман Барановський

ФАЛЬШИВІ АМБІЦІЇ ДАЮТЬ ПОГАНІ НАСЛІДКИ

Дуже вимовним прикладом, наведеного в наголовку цієї статті твердження, може послужити акція Міжнародного трибуналу для розслідження Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, що її започаткував Комітет голодового ґеноциду при СКВУ в 1987 році.

Поява книжки Роберта Конквеста ,,Жнива смутку", працю над якою фінансував УНСоюз разом з Гарвардом, і створення Конґресової комісії у Вашінґтоні для дослідження причин і наслідків голоду в Україні, у висліді акції бл. п. Ігоря Ольшанівського та АОЛПУ із великою піддержкою УНСоюзу та його публікацій, та призначення на ту ціль 400,000 дол. з державних фондів, були великими досягненнями українців в Америці, які сталися без підтримки УККА. Це подразнило амбіцію проводу УКА і дало поштовх започаткувати створення Міжнародного трибуналу для тієї акції. Однак, завеликі кошти не дозволили організаторам рискувати самим взятися за це діло і тому рішено звернутися з цією справою до Комісії голодового ґеноциду при СКВУ. Ініціяторам вдалося переконати Президію СКВУ про доцільність того задуму і так дійшло до створення Міжнародного трибуналу.

Цю акцію наша спільнота привітала з великим захопленням. Трагедія українського народу така болюча для нас, що кожна спроба чи акція розкрити цей найбільший злочин большевицької Москви не тільки в історії нашого народу, але цілого людства, засудили і притягнули до відповідальности його спричинників, є дуже побажана, потрібна й доцільна. І тому УАКРада негайно відгукнулася позитивно на цей заклик і рішила морально і матеріяльно підтримати цю акцію і про це повідомила в пресі (,,Свобода" ч. 145 з 31-го липня 1987 року).

Однак швидко виявилося, що назва Міжнародний трибунал не відповідає дійсності, бо, на ділі, це тільки Слідча комісія, зложена з юристів і професорів права кількох країн для устійнення причини голоду. Також стало відомим, що немає найменших виглядів на те, щоби результат розслідження був доведений і взятий до уваги на форумі Міжнародного Суду в Газі, чи в Об'єднаних Націях, бо там приймають і розглядають справи тільки державних націй. Це основно змінило суть справи, бо інший характер дії Міжнародного трибуналу, а зовсім інший Слідчої комісії. Постало теж настирливе питання, чи справа варта заходів і великого вкладу грошей, одного мільйона дол., а може й більше, на оплачення запляноваиих двох сесій Слідчої комісії, в Брюсселі в січні і в Ню Йорку в травні 1988 року, коли немає найменших виглядів і ґарантій, що акція набере світового розголосу.

Маючи все це на увазі, а також великі витрати, пов'язані із підготовою в 1988 році святкування 1000-ліття Християнства Руси-України, коштовних імпрез, головно імени, АОЛПУ, будови Українського Музею в Ню Йорку та багато інших національних цілей, ЕкзекутиваУАКРади розглянула ще раз дуже основно цю справу і змінила своє попереднє становище. Це тим більше, що від 1985 року по сьогодні діє американська Конґресова комісія, яка потребувала фінансової допомоги від української громади після вичерпання державних фондів для закінчення своєї праці: дослідження причин і наслідків голоду в Україні. Вона переслухала понад 200 свідків тих часів, працюючи на державний кошт, і вже проголосила звіт із своєї діяльности, виявляючи, що українські обвинувачування червоної Москви є вповні обґрунтовані.

Як можна було сподіватися, ця вповні обґрунтована і виправдана зміна становища УАКРади, викликала бурю із сторони УККА і ВФ. В партійній пресі ВФ появилися критичні статті під адресою УАКРади, що вона, мовляв, діє на шкоду українській справі, що вона непатріотична тощо.

Якщо автори статтей у партійній пресі думали, що своєю безоглядною критикою пошкодять УАКРаді, то грубо помилилися. Навпаки, сталося щось зовсім протилежного. В демократичній пресі появилися вдумливі статті поважних авторів Василя Вериги, проф. Івана Лучечка та інших, які закликали передумати справу і не руководитися тільки емоціями. На жаль, ці розумні поради не знайшли зрозуміння. Перемогла амбіція людей, які хотіли поставити на своєму. Комітет голодового ґеноциду при СКВУ перевів збірку, хоч і далеко невистачальну на покриття великих коштів,

(Закінчення на стор. 4)

Зенон Городиський

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ІВАНА ФРАНКА У ЛЬВОВІ

III.

Ректор Марченко після прочитання подав коротке пояснення, якими мотивами руководилися внескодавці і законодавці, присвоюючи Львівському університетові офіційну назву: ,,Державний університет ім. Івана Франка". Був цілий ряд виступів. Зворушливо говорив академік Студинський і проф. Сімович. Не пригадую, чи виступав хтось з поляків. Мені здається, що говорив коротко проф. Домбковський, людина високої особистої культури, професор слов'янського права і великий знавець історії Київської Руси-України і тодішніх взаємин з Польщею. Пригадую, що виступав ,,москвофіл" з Ставропігії, який старався говорити по-російськи і пригадував, що ,,в Галичині живуть тоже русскіє", але його ,,російська мова" і зміст його слова викликав радше загальний сміх, зокрема серед київських представників і гостей. Виступав із стандартними фразами і похвалами під адресою ,,совєтської влади" парторг Кондратюк і секретар комсомолу Артюх, хоч останній звертався в теплішій формі, зокрема до кандидатів-українців, ,,синів селян і робітників", першого академічного року нового університету, які не мали ,,за панської Польщі" студіювати через т. зв. ,,обмежену квоту" для українців, а також через брак матеріяльних коштів. Безперечно, що нам, українцям, було якось приємно бути свідками того безперечно історичного моменту, зокрема тим, які не раз бачили на брамі університету напис ,,Дзєнь без українцуф" чи ,,русінуф", або ,,Дзєнь без жидуф". Було якесь дивне почуття, що ми є господарями, а поляки і жиди є гостями у нас. Таке почуття було у нас тоді, дарма, що ми собі тоді також усвідомлювали, що цей історичний день постання Державного Університету ім. І. Франка відбувається в совєтській дійсності.

Професорський і викладацький склад Державного університету ім. Івана Франка в 1939/1941 роках

Разом із новопризначеним першим ректором Державного Університету ім. Івана Франка проф. Михайлом І. Марченко, відомим істориком і професором Київського університету ім. Тараса Г. Шевченка, прибули також професори, викладачі і партійні та комсомольські чиновники, щоб перебудовувати університет на совєтський лад. За прізвищем і зовнішньою поведінкою вони були українцями, говорили гарною літературною мовою, можливо і мали доручення демонструвати свою ,,українськість" у недавно ,,звільненому" і ,,з'єднанму" Львові. Були між ними дійсно щирі українські патріоти і науковці, починаючи із самого ректора проф. Михайла І. Марченка, який, хоч і не міг виявляти своїх патріотичних почувань прилюдно, та це було видно з його турбот за українськість університету, за професорський і викладацький та студентський склад університету, якому присвоєно назву Державний Університет ім. Івана Франка.

Як я вже згадував, віцеректором ,,по науковій частині" було призначено академіка проф. д-ра Кирила Студинського, який був одночасно президентом філії АН УССР і депутатом до Верховної Ради СССР. Мені важко тепер пригадати прізвища всіх професорів чи викладачів українців, що приїхали з Києва чи інших наукових осередків УССР і зайняли професорські чи викладацькі посади в університеті чи інших високих навчальних установах у Львові, як, наприклад, Медичний Інститут чи Політехнічний Інститут, колишня Політехніка. Чимало колишніх професорів поляків і жидів університету ,,Яна Казім'єжа" залишились на своїх посадах через брак фахівців у різних ділянках. Департамент слов'янських мов і літератур очолив проф. д-р Василь Сімович, всіми шанований знавець української мови і літератури, який пізніше, після відходу большевиків, в час німецько-совєтської війни, був короткий час ,,комісаричним" ректором університету ім. Івана Франка. Запрошено на професорські і викладацькі посади чимало колишніх професорів, які в умовах польської окупації західньо-українських земель, хоч і мали високий науково-академічний стаж, вчителювали в середніх державних, або приватних гімназіях, або учительських семінарях, як, наприклад, проф. Д. Лукіяновича, колишнього директора Академічної Державної Гімназії, проф. Роздольського, проф. Соневицького, проф. Мечника, проф. Білинського, проф. Ю. Полянського й інших.

Керівником катедри історії України призначено відомого історика України проф. Івана Крип'якевича, якому спочатку помагав організувати катедру молодий історик Олександер Домбровський, доки не перейшов працювати за своєю спеціяльністю при катедрі старинної історії. Катедру новітньої історії очолив проф. Скиба з Харківського університету, член партії, який уважно слідкував за тим, щоб ця ділянка історії, виразно подана згідно із принятими настановами у вищих навчальних установах СССР. При катедрі середньовічної історії почав працювати відомий історик проф. Омелян Терлецький, а деканом історичного факультету став присланий з Києва Брагінець, який був одночасно викладачем марксизму і ленінізму, як обов'язкового предмету на всіх курсах історичного факультету і на всіх факультетах. Цей предмет і українська мова були обов'язкові для всіх студентів... і професорів. ,,Марксизм і ленінізм" це була неначе ,,червона біблія" з обов'язком ґрунтовного вивчання і студіювання. Катедру археології очолив відомий галицький учений археолог і дослідник нашої старовини проф. Ярослав Пастернак. Трудно проходила реорганізація правничого факультету, на який звернено особливу увагу, адже ж цей факультет мав вишколювати і виховувати майбутніх совєтських адвокатів, суддів, прокураторів чи адміністраторів складної системи УССР — СССР, а в тому і для недавно ,,приєднаних" західньоукраїнських земель.

Продовження буде.

Наш столітній ювілят

Пильний читач не може не помітити, що в українських газетах майже немає згадок про наших столітніх ювілятів. Чи їх у нас немає, чи може ми не привертаємо уваги до цього наскрізь віко помного віку в людському житті?

У цей момент мимоволі пригадуються мені рядки з епілогу до „Гайдамаків", у якому Шевченко з великим пієтизмом пише:

Спасибі, дідусю, що ти
заховав
В голові столітній
ту славу козачу:
Я її онукам тепер розказав!

Чи це не кращий вияв великої пошани до столітнього віку, а рівночасно й до того знання, що його дехто зумів зберегти й передати своїм нащадкам?

Тут відзначено нашого столітнього ювілята Антона Постоловського, якому наприкінці січня цього року сповнилося 100 років життя. Народився він в селі Чорнокозинці, сьогодні Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, в селянській родині. В своєму селі дістав початкову освіту й там же закінчив второклясову вчительську школу, яку саме тоді відкрили. У 1905 році вступив до Вінницької учительської семінарії, а закінчивши її 1908 року став учителювати на селі.

Писати вірші почав ще в семінарії. Друкував їх у газеті „Рада", згодом в журналах „Українська Хата", „Літературно-Науковий Вісник" тощо. У 1909 році з'явився його перший збірник поезій, який царська цензура зараз же сконфіскувала, а автора віддала під суд за державну зраду. Він був засуджений і кару прийшлося відбувати у в'язниці.

В Першу світову війну А. Постоловський опинився на західньому фронті. З його проривом німцями він був свідком панічної втечі російських армій в напрямі на Рящів, Замостя, Холм, Берестя. Події цього часу він кольоритно змалював у своєму спогаді „Із трагедії Холмщини за Першої світової війни". „Москалі, — пише автор, — почали вживати давню свою тактику, випробовану ще за Наполеона — палити все збіжжя на полях і села, щоб ворогові залишити чисте поле".

А. Постоловський сильно переживав ці трагічні події. І так змалював їх:

О, горе вам, нещасні
втікачі,
Що скорбний шлях
могилами взначили!

В іншому місці:

О, краю мій! Сади,
гаї чудові!
Чи вгледжу вас ще,
рідниї поля?
Чи тут навік край шляху
я спочину,
Як втікачі нещасні
під кущем?!

(„На Берестейському шосе")

Після вибуху революції 1917 року А. Постоловського обрано делегатом на Перший і Другий військові з'їзди. На Другому з'їзді він уже член Всеукраїнської ради військових депутатів, яку втілено в Українську Центральну Раду. Тут ювілят став секретарем комісії по виготовлення першої конституції Української Народної Республіки 1918 року. Цей основний документ висунув повну суверенність людини й її творчого прояву в усіх сферах духового, політичного й господарського життя України. Декляруючи ці права, Українська Народна Республіка розкрила перед своїми громадянами, що тільки вони є господарями своєї землі, своєї традиції, свого творчого спадкоємства, своєї волі до побудови кращого життя.

Сьогодні з 16-ох членів цієї преважливої комісії, що поклала підвалини під українську державність, здається, А. Постоловський єдиний, що ще залишився при житті. В його столітній голові напевно збереглося чимало світлих моментів з праці над консититуцією, які зараз є дуже важливими для нас і для нашої державно-політичної історії.

17-го січня 1949 року ювілят приїхав до Аргентини, де перебуває і досі. Там він працював при заснуванні УАПЦ на західньому Ланусі, виконуючи обов'язки диригента й дяка. Трудився також як бібліотекар в Товаристві „Відродження" й як коректор газети „Наш Клич".

У ці радісні хвилини ми серцем й думками линемо до дорогого ювілята, якому побажаємо доброго здоров'я й подальшого щасливого віку.

Володимир Жила

У Вотервліті відбулася „ялинка"

Вотервліт, Н. Й. — Заходом 99-го Відділу Союзу Українок Америки та Відділу УККА в неділю, 8-го січня відбувся Свят-Вечір — „ялинка" в залі українського клюбу. Голова СУА Надя Сембрат відкрила святочну імпрезу. Вона запросила Ярослава Кушніра бути господарем свята. Отець декан Т. Гуманицький провів молитву і започаткував коляду „Бог предвічний", що її всі відспівали. Діти школи українознавства відіграли різдвяний вертеп „Бог у яслах" Р. Завадовича. Виступали: Адріян і Михайло Бережанські, Лариса Дурбак, Лариса і Степан Калки, Марко й Роман Кошикарі, Ліда і Христя Скалії, Христина Спяк, Микола Тисяк, Леся й Петро Філі. Сценку приготовила Орися Калка, одяги — Д. Кушнір і О. Калка. Сестра Адріяна, Ліда й Лариса Бойчуківни виконали збірну декламацію „Зірка" Лесі Храпливої. Таня й Люба Мандзії проспівали колядки „Небо і земля", „Добрий вечір" і „Дивная новина". Потім хор співав колядки. Галя Кошикар прочитала зворушливе оповідання „Чудо різдвяної ялинки".

Отець митрат В. Андрушків пригадав велику ролю жіноцтва в історії України. Митрополит Андрей Шептицький причинився до того, що він став священиком. Найбільший наш митрополит уже за життя був святим. Тепер ведеться акція, щоб Церква проголосила його святим. Треба молитися до нього, щоб помагав нам у всіх життєвих випадках. Потім промовляли коротко о. В. Торнбил і о. декан Т. Гуманицький. Я. Кушнір прочитав доповідь про тисячолітній український обряд. Якби в ювілейному році 1000-ліття хрищення Київської Руси жили великі митрополити В. Рутський, П. Могила чи А. Шептицький, то вони використали б цей ювілей для об'єднання наших Церков. У християнській Церкві є багато обрядів, а наш обряд має назву слов'янський, руський обряд, бо його розуміли всі слов'яни. Слов'янського походження брати Кирило й Методій бували кілька разів на землях Київської Руси, пізнали давну руську мову та використали це при перекладах Св. Літургії та богослужень. Доповідач мав щасливу нагоду побувати на ювілейних торжествах у Римі, Англії, Франції, Німеччині, Польщі (в Ченстохові), на українських землях у Перемишлі, Команчі (Лемківщина), у Львові й Києві. Мав нагоду переконатися, що в Україні ще досі немає релігійної й національної свободи. Українська мова занедбана, не допущена до урядів і багатьох шкіл. Українські патріоти з рідних земель закликали всіх українців у вільному світі зберігати рідну мову, Церкву, наші обряди, традиції та звичаї. Потім проспівали колядки. Отець В. Марущак з Трою провів молитву. Голова Відділу УККА Е. Мочульський подякував усім, що причинилися до тридиційної імпрези та дітям за гарні виступи, а всім гостям за участь. Прибуло понад 170 осіб з цілої округи.

Учасник

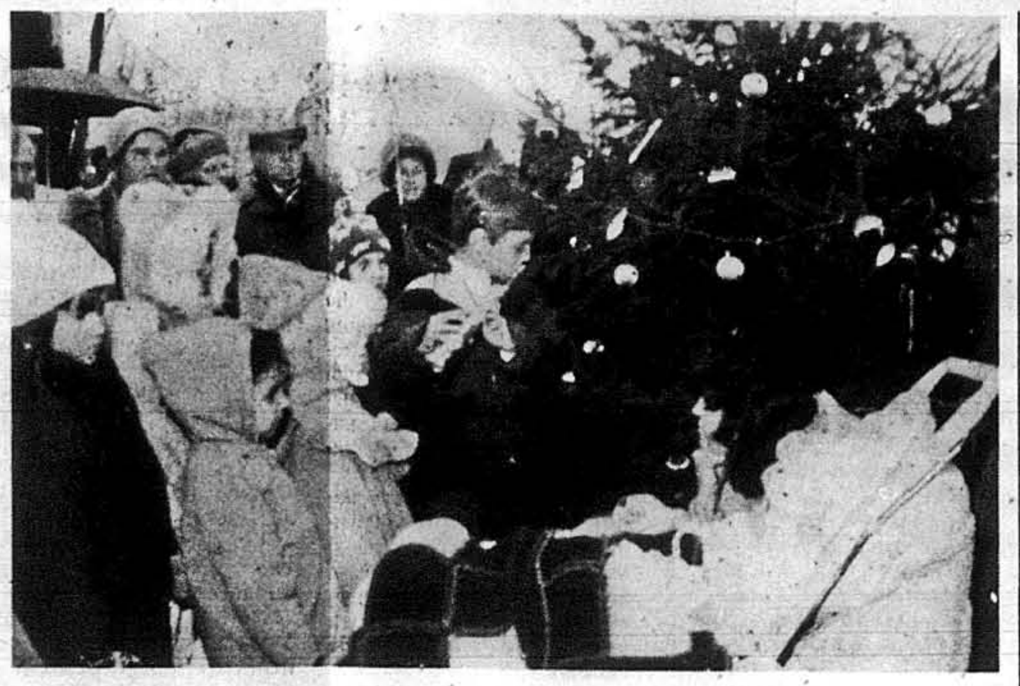
Маленька...

(Закінчення зі стор. 1)

тила, при помочі своєї мами, маленька Ганнуся Сверстюк, що під цю пору лікується у Філядельфії.

Голова ОЖ ОЧСУ Люба Сілецька привітала численно зібраних дітей і старше громадянство традиційним „Христос Родився" і побажала всім щасливого нового року. Коротенька программа почалася відспіванням колядки „Нова радість стала". Аня і Андрійко Керницькі продеклямували різдвяні віршики, а Андрійко відіграв дуже гарно колядку на фортепіяні. На кінець маленька Уляна Луців зі своїми братчиками почали колядувати, а за ними всі діти, які окружили візочок Ганнусі, щоби бути ближче неї. Маленька Ганнуся може перший раз побачила зібраних довкола себе так багато дітей.

Це був зворушливий момент, бо всі діти від душі колядували, а кожний з приявних полинув думками до своїх рідних і получився духом і серцем з українським народом. Дітвора теж підсвідомо відчула цей святочний настрій, співаючи з натхненням і побожно колядки.

Діти і старші колядують для маленької Ганнусі Сверстюк.

День Української Незалежности в Олбані

Олбані, Н.Й. (І.Д.). — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи та жіночих організацій відбулося тут у вівторок, 17-го січня ц.р., в будинку леґіслятури святочне відзначення Січневих Роковин. Мистецьку виставку приготовили: Д. Свідерська і М. Савків (ОЖ-ОЧСУ), Є. Наболотний і М. Савків, ст. (УККА).

Референт зовнішніх зв'язків М. Савків, мол. відкрив імпрезу вступним словом і запросив Володимира Кошикаря бути господарем свята. М. Федак проспівала американський гимн, зібрані відспівали український гимн. О. митрат В. Андрушків сказав відповідну інвокацію. Українська танцювальна група „Зорепад" під мистецьким проводом Роми Прийми-Богачевської виконала по-мистецьки привітальний танок, молоденький танцюрист Євген Спяк вручив хліб сен. Брунові. „Зорепад" відтанцював „Гуцулку", пізніше „Гопака". Відтак промовляли: сен. Бруно, асемблімени Ларкінс, Кенестрарі та Гінчі (українського роду), вітаючи українців з Днем Української Незалежности, бажаючи дочекатися відновлення української держави. Ветеран американської армії Маріян Тимчишин прочитав змістовну доповідь в англійській мові. Він згадав важливі події з історії України, боротьбу за незалежність, проголошення самостійности в Києві 22-го січня 1918 року, проголошення державности у Львові 1-го листопада 1918 року свято соборности в Києві 22-го січня 1919 року, проголошення державности в Карпатській Україні 14-го березня 1939 року, відновлення української державности у Львові 30-го червня 1941 року, боротьбу українських армій, УПА, І-ої Дивізії УНА. Дух незалежности кличе всіх українців до здійснення національних ідеалів.

Промовляє М. Тимчишин.

Ред. Ігор Длябога передав привіт від Централі УККА. М. Савків мол., прочитав привіт від губернатора М. Квомо, який цього року не видав проклямації. В. Кошикар подякував усім за участь і запросив на перекуску, що її приготовила Анна Наболотна (ОЖ ОЧСУ) з союзянками з Коговзу й Вотервліту та сестрицям з Трою. Прибуло понад 400 українців з цілого стейту.

Прибули сенатори: Бруно, Кук, Ґрей, Фарлі, Маріно, асемблімени: Гінчі, Тонко, Кумб, Коннерс, Кенестрарі, Ларкінс, радний Мельник. З Кергонксону прибули два автобуси, голова УККА М. Василик, голова ООЧСУ М. Вітенко, з Ґлен Спей був автобус, голова УККА В. Босак, голова ООЧСУ Я. Ґавур, Людмила Гайдар. Прибув голова Польсько-американського комітету Е. Сулковський з дружиною.

В сенаті святочну інвокацію провід о. Я. Свищук з Амстердаму. З нагоди резолюції про День Української Незалежности промовляли сенатори Бруно, Маріно і Кук, обороняючи боротьбу українців за свою самостійну державу. Прийнято одноголосно відповідну резолюцію в обороні прав українського народу мати свою державу. На бальконах було біля 100 українців, що оплескували промови сенаторів, дуже прихильні для українського народу та його боротьби за самостійність.

Наше найбільше свято

Цього року свято нашої державности й незалежности припало якраз на неділю, 22-го січня. Коли ми були „на півночі", то переносили святкування на найближчу неділю. А тут, в Норт Порті, Фла. на емеритурі, нам і будень неділя; все ж було радісно відчувати, що українці у вільнім світі всі святкують в той самий день, в день проголошення незалежности.

В Осередку св. Андрія в Норт Порті в цей вечір було дуже людно. Заля була заповнена — прийшли й українці з братньої парафії св. Марії. Павлина Різник урочисто зачитала привітання Джана Сміта, секретаря стейту Фльорида. Слова начебто стандартні, що ми їх часом не дуже уважно слухаємо, бо вони ввесь час майже ті самі, але це є офіційне признання прав нашого народу, і поки їх нам присилатимуть представники американської влади, ми маємо статус і підтримку.

Хор під керівництвом інж. Грабовича бадьоро відспівав „Далека ти", і знайомі слова „У бій, у бій, за світлий прапор Твій, за Тебе, Україно!" ще раз зігріли серце спогадом про ті далекі роки, коли вперше прозвучав цей заклик.

Доповідь інж. Олександра Пришляка була нестандартна, вигострена, блискуча. Доповідач відзначив три цілі наших щорічних святкувань: для старших спогади, для молодих — наука історії, а для нації — обов'язок амбасадорства. Інж. Пришляк згадав основні етапи нашої історії і поставив цілий ряд запитань: чому переміг соціялізм, а не націоналізм у роках 1917-20, що змусило Петлюру на сепаратний договір з Польщею, чому трапився розкол в ОУН, що триває й дотепер? Відповідь: ми не підготувалися до революції, бо й не встигли. А головна причини — неодностайність. Доповідач поставив ряд гострих запитань „чому", а відповідь на них, в основному, була в одним: неодностайність, незгода. Не змогли ми цю недугу побороти, але тепер є надія, що нові сили, наша молодь, не успадкувавши цю недугу, підняла прапор боротьби за незалежність. Приходять нові люди. Як співає Ніна Матвієнко — „Не цураймося, признаваймося, бо багато нас є". Так, багато, понад 50 мільйонів. А крім того, згадуймо і слова Івана Франка, що на кожнім з нас мільйони стоять, отож, нашу одностайність будуймо, починаючи з малих осередків.

Прикрасою свята був виступ гостя — оперового тенора Василя Мельничина. З добрим фортепіянним супроводом Іраїди Черняк, що побутує в нашій громаді, він надхненно відспівав „Жита" Гнатишина, на слова О. Олеся, „Пісню" Гнатишина на слова Чупринки і на прохання зачарованих слухачів, ще й пориваючий заклик „Краю мій" Гречанінова. Великого діяпазону, витренований голос Мельничина позначається ще й тим, що віддає всі нюанси настрою й переживань. Від тихого, спокійного шелесту житніх ланів — до могутнього заклику до боротьби.

Галя Король відшукала в архівах давню поезію С. Орлюка „На Софійській площі" і продеклямувала її виразно, з душею.

Наш дружній хор закінчив академію співом „Живи, Україно" (диригент зумів дати гарне піяно в другім рядку пісні що підсилило наступний піднесений рядок). А тоді ще раз, вже востаннє (жалкуючи, що востаннє) хор заспівав Гимн Тисячоліття. А на самий кінець, з усією публікою „Ще не вмерла Україна".

Гарно співають, гарно святкують наші емерити. Згадують своє славне минуле з задоволенням, з почуттям виконаного обов'язку і збереження своєї вірности батьківщині.

Ганна Черінь

Зіпхали...

(Закінчення зі стор. 1)

Стратегічні побоювання міських властей так і залишились не розв'язаними. Промайнули в розмовах якісь „небажані паралелі", а які паралелі і чому небажані, і кому небажані, і хто взяв на себе обов'язок вирішувати за все місто, не тільки не порадившись з ним, але взагалі не випускаючи ні пари з вуст, — усе це запитання, які в умовах демократизації суспільства все-таки, я думаю, повинні знаходити свої відповіді, — пише на закінчення І. Агатій, який шукав відповіді на зникнення ялинок в Чернівцях але її, очевидно, не знайшов, бо вона захована в засекречених кабінетах КҐБ.

Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово"

у глибокій жалобі повідомляє, що
у вівторок, 17-го січня 1989 р. помер у Ню Йорку
Почесний Член нашого Об'єднання,
Славний Актор і Передовий Театральний Діяч

св. п.

ЙОСИП ЙОСИПОВИЧ ГІРНЯК

залишивши вірну і невідлучну подругу довгої життєвої дороги, вкритої трояндами успіхів і тернами негод,
ОЛІМПІЮ ОСТАПІВНУ ДОБРОВОЛЬСЬКУ.

Похоронений у п'ятницю, 20-го січня 1989 р. на українському цвинтарі у Філядельфії, Па.

Президія ОУП „Слово"

Замість квітів на могилу

бл. п.

ОЛЬГИ ВЕРБОВСЬКОЇ

складаємо 150.00 дол.
на ПАТРІЯРХАТ.

•

Достойній Родині висловлюємо наші найщиріші співчуття.

Стефанія ВЕРБОВСЬКА
Мирослава і Олександер БІЛАН

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

ІВАНА СМОЛІЯ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у п'ятницю, 24-го лютого 1989 р. в церкві св. Володимира в Ютиці, Н. Й.;
в храмі Успення Пресв. Богородиці в Люрді;
в храмі Пресв. Діви в Каракасі, Венесуеля.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.
Залишені в смутку:
дружина — МАРІЯ з Родиною

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ
РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчої
і Невіджалуваної
ДРУЖИНИ, МАМИ
І БАБУНІ

бл. п.

Анни Яблонської

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві Успення Божої Матері
на Роземонті в Монтреалі, Канада
в днях: 15, 16, 17 лютого 1989 року
о год. 9-ій ранку

Про молитви за душу Покійної Анни просять:
муж — ЯРОСЛАВ
син — ЯРОСЛАВ з дружиною АННОЮ
і внуки — НАТАЛОЧКА, ІРЕНКА
І СЛАВКО мол.

Ділимося з українським громадянством сумною вісткою, що в суботу, 4-го лютого 1989 р. в місті Трентоні, Н. Дж. перестало битися серце

бл. п.

Олександри Сенько
з роду Білаш

Покійна закінчила Полтавський Педагогічний Інститут і працювала науковим працівником при ньому та була учителькою середніх шкіл на Україні.

В Америці Покійна Олександра із своїм чоловіком бл. п. проф. Іваном Сеньком заснували Рідну Школу в Трентоні, де Вона працювала до відходу на пенсію. Була також ініціятором і організатором Філії Юного ОДУМ-у в Трентоні, де була вона мистецьким керівником.

Залишила у глибокому смутку:
сина — ПЕТРА з дружиною ЛІДОЮ
дочку — АНАСТАЗІЮ з чоловіком
ЛЕОНІДОМ ПАВЛЮКОМ в Канаді
внуків — ІГОРЯ І ЮРІЯ
племінницю — НАТАЛІЮ з чоловіком
ЮРІЄМ СТЕНГАЧ

ПАНАХИДА відбудеться в неділю, 12-го лютого 1989 р. о год. 5-ій веч. в похоронному заведенні Кошика, 990 S. Broad Street, Trenton, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 13-го лютого 1989 року на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. о год. 11.30 ранку.

Хай Американська земля буде Їй легкою.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Прибита горем РОДИНА

У глибокому смутку клонимо голови перед

світлою пам'яттю

ЙОСИПА ГІРНЯКА

великого актора та духовного батька молодих талантів, яким передавав своє знання, відкривав славне минуле українського театру та сповняв любов'ю до рідного мистецького слова.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Студія Мистецького Слова
Лідія Крушельницька

На виставці архіву УСС-ів в Ню Йорку

Заходом Об'єднання б. Вояків Українців в Америці і під протекторатом парохії св. Юра в Ню Йорку в неділю, 22-го січня, в авдиторі школи св. Юра відбулася виставка архіву легіону УСС, Української Військової Меморабілії та матеріялів до історії УГА.

Виставка була присвячена 71-ій річниці проголошення IV-го Універсалу і 70-річчя проголошення злуки українських земель.

Були показані матеріяли до історії УГА. Виставка ця є також підготовою до відзначення 75-річчя вимаршу легіону УСС до бою з Москвою.

Треба справді подивляти ентузіязм і посвяту тої горстки людей, які взялися за це велике діло врятувати неоцінену спадщину історії визвольних змагань нового часу українського народу для майбутніх поколінь. Це жива історія, з якої молоде покоління, пізнавши її, буде черпати наснагу і запал для дальшої боротьби за здійснення святих ідеалів, які започаткували і віддали життя своє бійці-воїни УСС, УГА, Армії УНР, Карпатської Січі, УПА.

Ця цінна виставка, що прекрасними емблемами різних бойових части і формацій прикрашала стіни, портретами наших державних мужів, військових командирів зі славними іменами, бойових частин на фронті, вишкільних частин і наших славних жінок перенесли нас цілковито на наші рідні землі. Віджили спомини, радісні і сумні. Вони нагадували нам картини Батьківщини, відсвіжили молодість, яка носила нас сповняти наші обіти Україні.

Ці архіви зберігають найстарші українські військові формації з визвольної боротьби українського народу — Січових Стрільців. Тут картини з Маківки в Карпатах, де завершилася невмируща слава перемоги УСС-ів над Росією і стала символом боротьби за українську державу. Віджили спомини наших мандрівок на Маківку. Тисячами приходив народ з усіх сторін Галицької землі віддати поклін героям Маківки, а ми, молоді, черпали наснагу на їхніх могилах до дальшої боротьби з ворогом-загарбником.

Ой далека і так близька нам рідна земле! Як тужимо ми за тобою! Тут відживає пам'ять про Листопадовий зрив, проголошення у княжому городі Льва Української Західньої Республіки. Перед нами світла постать князя Церкви сл. п. Митрополита А. Шептицького після повороту зі заслання, а також у вишколі ІСС, сот. Дідушок коло Болехова перед вимарцьом, розриті Москвою стрілецькі могили на Янівському кладовищі. Ця цінна виставка, можна сказати, — стріча віч-на-віч зі славною і геройською епохою нашого народу на полі бою, в українському селі, при молитві і вишколі. Легіони Січових Стрільців з їхнім вождем-основником Є. Коновальцем у Києві, які були зародком пізнішої УГА, Армії УНР, Карпатської Січі і безсмертної УПА.

Така виставка має велике виховне значення для нашої молоді. Тут вони бачать історію свого народу, яка говорить до них з картин і збуджує у них справжні образи подій і життя, а тим самим і пошану до свого народу, національну гордість і любов до України. Вони пізнають свій великий славний і культурний народ, своїх предків.

Мало нащих дітей народжених поза межами України, знають докладніше історію УСС-ів, епоху, яка започаткувала новітню визвольну боротьбу і відновила давню бойову традицію України, засновану князем Святославом Завойовником: „Поляжемо, а не посоромимо землі руської!"

Ця цінна виставка — ніби стріча віч-на-воч зі славним і геройським минулим нашого народу, Січовими Стрільцями, які були зародками УГА, Армії УНР, Карпатської Січи і нивмирущої УПА.

Об'єднання б. ВУА плянує в цьому ювілейному році відзначення 75-річчя вимаршу легіону Українських Січових Стрільців видати пам'ятковий альбом зі всіми знімками і матеріялами.

Хто не прийшов подивитися на цю цінну виставку може пожаліти. Тим більше, що виставка була присвячена 71-ій річниці проголошення IV-го Універсалу і 70-ій річниці злуки Українських земель 22-го січня 1919 року в Києві. Хотілось бачити більше загального зацікавлення нашої української громади.

Пан Труш інформує, що тепер у Мюнхені в Німеччині знаходяться ще три скрині знімок і матеріялів, які треба конечно перевезти до Америки, щоб зберегти їх від знищення. Перевезення коштуватиме 3,000 долярів. Тому що збереження тих цінних матеріялів і історичних пам'яток нашого народу є священним обов'язком всіх нас, ті трудівники, які зайнялися збереженням історичних пам'яток, вірять, що у нас ще багато людей доброї волі і щирих патріотів, які своїми хоч би найменшими грошовими пожертвами допоможуть здійснити це велике і важливе діло.

Викликання скляних клішів зі знімками коштує 15 дол. Багато клішів частинно ушкоджені і вамагають дуже делікатної реставрації. Кожна найменша пожертва на цю ціль дуже побажана і буде з великою вдячністю прийнята. Я впевнена, що присутні на цій історичній виставці пережили і винесли зі собою не тільки дорогі спомини, але й гідну оцінку заслуги для її організаторів.

Анна З. Гелетей

Українська громада в Ню Британ вшанувала 71-шу річницю української державности

На знімці посадник міста передає проклямацію голові місцевого Відділу УККА в присутности делегатів таких організацій (сидять, зліва): о. Я. Нортон, парох української православної церкви, Вілліям МекНамара, мейор міста, В. Глова Відділ УККА, о. М. Процик, парох української католицької церкви; (стоять зліва): Е. Вовк, Українська Православна Ліга, С. Перун, українська католицька церква, В. Котик, Український Горожанський Клюб, А. Сенцьо, Сестрицтво Української Православної Церкви, Е. Престаш, Українсько-Американські Ветерани, М. Нейко, 254-ий Відділ УНС і Й. Бучко, Товариство Українських Бандуристів.

Фальшивий...

(Закінчення зі стор. 2)

пов'язаних із діяльністю Слідчої комісії і тепер не знає з яких джерел покрити недобір. До того ще й вислід праці Слідчої комісії невідомий і може не такий, якого сподіються і очікують організатори. Надіємося, що комунікат, на який громада чекає, виявить, що сподівання виправдали себе і вклад грошей оплатився. Це тим більше, що наша спільнота уважала, що цю акцію було зроблено на те, щоб звернути світову опінію на злочини, які доконали Москва над українським народом. На жаль, преса в Европі і Америці цю справу цілковито промовчала.

Покищо можна сказати, що втрачено поважну суму грошей, що їх можна було, за вказівками вгорі згаданих авторів, використати на створення наукової фундації, з якої можна було б черпати субсидії науковцям на написання творів про голод таких, як Р. Конквеста і таким чином увіковічнити трагедію українського народу. Це мало б куди більше значення ніж дебати і рекомендації Слідчої комісії, видатки якої були рішучо завеликі, в порівнянні з коштами діяльности Конґресової комісії у Вашінґтоні, яка працює далі завдяки підтримці нашої громади.

Нехай цей досвід буде пересторогою на майбутнє, що не можна руководитися у таких важливих справах амбіціями і емоціями, бо вони можуть мати коштовні і погані наслідки.

Космічний...

(Закінчення зі стор. 2)

встановлення впливу на неї солярних вітрів (струменів електричних частинок, що виходять із сонця). Єдина зонда „Джотто" мала зближатися поступово до цієї комети, на відстань 300 миль від її ядра, рискуючи знищенням, або пошкодженям своїх інструментів та антени.

Нотку незаспокоєння залишила тільки повна відсутність ЗСА доцьочасного лідера простірних полетів, в космічних дослідах комети Геллея. НАСА відкинула пляни вичалу окремої космічної зонди для обслiду цієї комети з уваги на бюджетові обмеження. Зате „Челленджер" був устаткований деякими інструментами для обстеження цієї комети, але трагічна невдача його вичалу 28-го січня ц. р. перекреслила можливість їх практичного використання. Також плянована висилка ультрафіолетної обсерваторії „Астро" не була зреалізована через катастрофічну невдачу „Челленджера", яка припинила всі космічні полети НАСА до 1988 року.

У періоді двократної появи комети Геллея, у 1910 та 1986 роках, стали дійсністю на нашій плянеті епохальні технологічні досягнення події та зміни, до яких слід зарахувати бурхливий розвиток автомобільної, повітряної та електронної комунікації, винахід радія, телевізора й інтеліґентного комп'ютора та, майже фантастичне досягнення — вичалу людини на поверхню місяця.

У тому періоді відбулися також дві нещадні світові війни, які позбавили життя поверх 40 мільйонів людей, з яких майже половина згинула в концтаборах та від повітряних бомб. В тому періоді людині вдалося теж розбити атом та запрягти нову прометіївську енерґію до колісниці своїх потреб. Небезпеку цієї енерґії відчули на своїй шкурі мешканці Гірошіми та Наґасакі, в Японії та мешканці Чорнобиля в „Орвеллівській" тюрмі народів.

Що жде людство після черговоі появи комети Геллея, у 2061 році, покаже наше найближче майбутнє.

● РІЗНЕ ●

● РОЗШУКИ ●

БОГАЧ ГРИГОРІЙ
з Австралії пошукує
КУЙБІДУ ОСИПА та ІВАНИШИНА ОЛЕКСАНДРА
По дальші інформації прошу телефонувати:
І. Ільків, (516) 286-3284

ПОШУКУЮ
ІВАНА (ЯНИКА) ПЕТРА І ВЛАДИКА КУСЯКІВ,
синів Домініка і Юлії Кусяк. Хто знав би про них або вони самі, писати на адресу:
DMYTRO FUCZKO
5945 "B" Street
Philadelphia, Pa. 19120

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНТІН КУЗІВ, член УНС Відділу 316-го Т-ва Українського Центру в Рочестері, Н.Й., помер 9-го січня 1988 року на 80-му році життя. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку рідню в Україні. Похорон відбувся в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ІВАН ДЕМЧИНА, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш. помер 29-го листопада 1988 року на 68-му році життя. Нар. 3-го липня 1920 року в селі Воля Буковська, Галичина. Залишив у смутку дружину Марію і дві сестри в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Ядвіги в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ПЕТРО ЗЕМСЬКИЙ, член УНС Відд. 16-го Т-ва Просвіта в Спрінг Веллі, Н.Й. помер 9-го жовтня 1988 року на 68-му році життя. Нар. 1920 року в Коннектікат. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку дружину Катерину та синів Кеннета та Браяна. Похорон відбувся 13-го жовтня 1988 року на цвинтарі Св. Антонія в Нанует, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

БОГДАН, І. ПІДЛУСЬКИЙ, член УНС Відд. 214-го Т-ва „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н.Дж., помер 17-го листопада 1988 року на 58-му році життя. Нар. 1930 року в Богородчанах, Зах. Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Адріяна і доню Лідію та ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні. Похорон відбувся 21-го листопада 1988 року на Укр. Кат. цвинтарі Св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Анна Твардовська, секр.

ГРИГОРІЙ Ю. СИДОР, член УНС Відд. 5-го Т-ва ім. Св. Миколая в Асторії, Н.Й., помер 5-го жовтня 1988 року на 63-му році життя. Нар. 7-го вересня 1925 року на Квінсі, Н.Й. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дочку Лізу і сина Григорія. Похонон відбувся 11-го жовтня 1988 року на цвинтарі Св. Михаїла в Квінсі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Маріон Климишин, секр.

АНТОСЯ ЧУПРУН, член УНС Відд. 123-го ім. Св. Марії в Скрентоні, Па. померла 29-го жовтня 1988 року на 88-му році життя. Нар. 5-го серпня 1900 року в Україні. Членом УНС стала 1920 року, залишила у смутку двох синів Володимира і Івана мол., дві доньки Глорію Діонес і Силвію Владику; дві сестри Дж. Мінелу і Гелен Ездебскі, сім внуків і п'ять правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся 2-го листопада 1988 року на цвинтарі Св. Михаїла в Скрентоні, Па.

Вічна Її Пам'ять!

С. Голик, секр.

РОБЕРТ Т. ВІЛЛІЯМС, член УНС Відд. 221-го ім. Св. Стефана в Чикаго, Ілл. помер 23-го серпня 1988 року на 89-му році життя. Нар. 7-го березня 1899 року в Тексасі, ЗСА. Залишив у смутку дружину Стеллу, дочок Барбару і Лінду Гаррінгтон з мужем Крейгом, сестер Анну Бирдаш і Марію Шпікулу, племінників Тараса і Мирона. Похорон відбувся 29-го серпня 1988 року на цвинтарі Беллфлавер, Каліфорнія.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.